

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2014/50 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2015/80

Karar Tarihi:1.7.2015

R.G. Tarih-Sayı:19.11.2015-29537

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisi 2013 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIPĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 14.12.2011 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasında "*İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesapların, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanacağı*" öngörülmüş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da "*siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.*" denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve birleştirileceği, birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının göndermiş olduğu yazıya ekli listeye göre Saadet Partisinin örgütlenmiş olduğu 4 il'e ilişkin olarak yıl içerisinde herhangi bir gelir ve giderin gerçekleşmediği ifade edilerek, 2013 yılı kesin hesapların gönderilmediği tespit edilmiştir.

4. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilecektir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

5. Ayrıca, partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

6. 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları

engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin, bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

7. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

8. Mahkemeye bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan dolayı 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

9. Bu itibarla, Saadet Partisinin 2013 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Genel Merkeze ait kesin hesapların sunulmasından dolayı işin esasının incelenmesine;

2- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

10. Saadet Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2013 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Sadettin CEYHAN tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

11. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2013 yılı gelirlerinin 3.427.705,34 TL, giderler toplamının 3.538.399,17 TL, gelecek yıla devreden nakit tutarının 75.730,01 TL olduğu anlaşılmaktadır.

12. Partinin 2013 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu haliyle 2013 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

13. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 1.344.064,65 TL olup, bunun 247.705,41 TL'si giriş ve üyelik aidatından, 1.125,00 TL'si bayrak, flama, rozet vb. satış gelirlerinden, 1.080.234,24 TL'si bağış ve yardımlardan, 15.000,00 TL'si teşkilattan alınan yardımlardan oluşmaktadır.

14. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

15. Partinin 2013 yılında il örgütlerine ilişkin gelirleri toplamı 2.083.640,69 TL olup, bunun 811.224,56 TL'si giriş ve üyelik aidatından, 1.050,00 TL'si milletvekili aidat gelirlerinden, 33.250,00 TL'si milletvekili ve belediye başkan adaylığı özel aidat gelirlerinden, 300,00 TL'si bayrak, flama, rozet, vb. satış gelirlerinden, 2.260,00 TL'si defter, makbuz, kimlik kartları satış gelirlerinden, 1.023.204,66 TL'si bağış ve yardımlardan, 126.811,63 TL'si sair gelirlerinden, 35.830,26 TL'si teşkilattan alınan yardımlardan, 49.709,58 TL'si genel merkezden alınan yardımlardan oluşmaktadır.

16. Parti İl Örgütlerinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

17. Partinin Genel Merkez giderlerinden toplamı 1.470.500,34 TL olup, bunun 371.019,84 TL'si büro genel giderlerinden, 464.098,39 TL'si personel giderlerinden, 97.029,96 TL'si seyahat giderlerinden, 83.603,00 TL'si bayrak, flama, rozet vb. giderlerinden, 66.120,00 TL'si seçim ve propaganda giderlerinden, 39.237,50 TL'sini basın yayın giderlerinden, 307.768,00 TL'si demirbaş eşya alış giderlerinden, 440,00 TL'si sair giderlerden, 41.183,65 TL'sini teşkilata yapılan yardımdan oluşmaktadır.

18. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

19. Partinin 2013 yılında il örgütlerine ilişkin giderler toplamı 2.067.898,83 TL olup, bu tutarın 1.327.790,42 TL'si büro genel giderlerinden, 189.624,77 TL'si personel giderlerinden, 81.794,46 TL'si seyahat giderlerinden, 20.674,50 TL'si bayrak, flama, rozet vb. giderlerinden, 35.177,51 TL'si seçim ve propaganda giderlerinden, 97.978,64 TL'si konferans, sergi vb. faaliyet giderlerinden, 40.436,77 TL'si basın yayın giderlerinden, 11.441,50 TL'si demirbaş eşya alış giderlerinden, 203.624,07 TL'si sair giderlerden, 35.830,26 TL'si teşkilata yapılan yardımdan, 23.525,93 TL'si genel merkeze yapılan yardımdan oluşmaktadır.

20. Parti İl Örgütlerinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

21. Saadet Partisinin 2013 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti Genel Merkezinin 2013 yılında toplam 307.768,00 TL tutarında taşınmaz mal edinmiş olduğu görülmüştür. Sayıştay Başkanlığı tarafından gönderilen Denetim Grubu (24) /3793/2015-21-24167 sayılı ve 04.05.2015 tarihli yazıyla partiye söz konusu gayrimenkullerin hangi amaçla alındığı

sorulmuştur. Parti tarafından gönderilen 2015-GEMU-12(316) sayılı ve 25.05.2015 tarihli cevap yazısında bahsedilen gayrimenkullerin çeşitli il ve ilçelerdeki teşkilatların kullanımına verilmek üzere alındığı ifade edilmiştir. Ayrıca, parti bazı kişilere gayrimenkul alımına ilişkin olarak yetki verildiğini gösteren bir belgeyi tarafımıza sunmuştur. Partinin il örgütlerince edinilen toplam 11.441,50 TL tutarındaki taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Saadet Partisinin 2013 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2013 yılı kesin hesabında gösterilen 3.427.705,34 TL gelir ve 3.538.399,17 TL giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 1.7.2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Zühtü ARSLAN	Burhan ÜSTÜN	Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye	Üye	Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Recep KÖMÜRCÜ	Engin YILDIRIM
Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI
Üye	Üye	Üye
Erdal TERCAN	Muammer TOPAL	M. Emin KUZ
Üye	Üye	Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN	Kadir ÖZKAYA	Rıdvan GÜLEÇ